Suomen Osto- ja Logistiikkayhdistys LOGY ry

Lausunto

20.06.2018

Asia: LVM/2038/01/2017

Luonnos digitaalisen infrastruktuurin strategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot strategialuonnoksesta

Strategialuonnokseen on erittäin hyvin kirjattu lähtökohdat digitaalisen infrastruktuurin tärkeydestä. ”Laadukkaat ja toimintavarmat laajakaistaverkot ja niiden kautta välitetty digitaalinen tieto muodostavat alustan digitaalisille palveluille”.

Lähitulevaisuudessa on nähtävissä selkeä tarve nopeille ja laajaa kapasiteettia omaaville tietoliikenneverkoille (esineiden internet, tekoäly, autonominen liikenne, diagnostinen terveysteknologia, virtuaalitodellisuus, kuvien ja liikkuvan kuvan välitys jne).

Nykytilaosiossa tuodaan esille yleispalveluvelvoitteeseen tällä hetkellä sisältyvä 2 Mbit/s vähimmäisnopeus, jonka tulee olla saatavilla kaikkiin kotitalouksiin ja yritysten toimipaikkoihin. Todettakoon, että tämä ei valitettavasti aina toteudu edes taajama-alueilla ja ei varsinkaan kapasiteetin käytön ruuhka-aikoina. Tämän velvoitteen valvomiseen, käyttäjien palautteen sekä tilannetiedon keräämiseen tulisi luoda operaattoririippumaton avoin kanava.

5G-verkkojen rakentumisen edistämiseen liittyvät taajuuspoliittiset toimenpiteet

Toimenpiteinä strategialuonnoksessa on esitetty 3,5 GHz:n taajuusalueen ottamista langattoman laajakaistan käyttöön vuoden 2019 alusta. Samoin 26 GHz:n taajuusalue otetaan käyttöön vaiheittain ja kokonaan vuonna 2020. Toimenpiteet vaikuttavat oikeansuuntaisilta.

Verkkojen kustannustehokkaan ja nopean rakentamisen edistäminen

Telekaapeleiden sijoittamiseen toisen omistamalle alueelle tarvitaan erillinen lupa. Lupamenettelyn keventäminen ja valtakunnallisten menettelytapojen yhdenmukaistaminen mm. kuntien osalta on kannatettava tavoite. Ns. yhden luukun periaatteen mukaisen toimintamallin toteuttaminen vaikuttaa välttämättömältä edellytykseltä, jotta verkkojen rakentaminen mahdollistuisi tulevaisuudessa joustavammin ja nopeammin. Tämän toteuttamisesta voisi seurata myös muita hyötyjä, kun katujen ja teiden varsien putkistojen ja kaapeleiden rakentaminen koordinoituisi samaan ajankohtaan.

Investointien ja rahoituksen riittävyyden varmistaminen

On ilmeistä, että pelkän markkinaehtoisen toimintatavan varassa nopeat tietoliikenneverkot eivät toteudu kilpailukykymme kannalta riittävän nopeasti. Vuonna 2010 käynnistetty Nopea laajakaista -tukiohjelman julkisiin tukiin on varattu 135 miljoonaa euroa. On myös toisaalta selvää, että julkisen vallan merkittävät lisäpanostukset tietoliikenneverkkoihin eivät ole realistisia ilman jonkinlaista public-private -mallia. Strategisena tavoitteena tulisi olla että emme ainakaan jäisi rahoituksessa ja verkkojen toteutuksessa jälkeen naapurimaidemme tasosta, kuten on viime vuosina ollut.

Tärkeä poliittinen valinta sisältyy siihen, että pyritäänkö nopeat verkot saamaan kattavasti myös haja-asutusalueille (kuten luonnoksessa linjataan) vai tulisiko keskittyä keskeisiin kaupunkialueisiin, kasvukeskittymiin ja näiden välisiin liikenneväyliin?

Markkinoiden toimivuuden edistäminen

Luonnoksessa on mielestämme kuvattu hyvin nykyinen tilanne. ”Suurimmat kiinteän verkon operaattorit ovat myös mobiilioperaattoreita ja ne ovat toiminnassaan keskittyneet kilpailemaan erityisesti mobiilimarkkinoilla”.

Tällä hetkellä selvänä ongelmana ja verkon rakentamista hidastavana tekijänä näkyy se, että markkinaehtoisesti toimivat ja harvalukuiset pörssinoteeratut yhtiöt eivät näe liiketaloudellisesti perusteltuina investoida ennakoivasti nopeisiin tietoliikenneverkkoihin nykyisillä suhteellisen pienillä käyttäjämäärillä. Vastaavasti yksittäisen käyttäjätahon (kotitalous tai pienyritys tms.) näkökulmasta investointi esim. valokuituun tarkoittaa 2 – 4000 euron investointia.

Mielestämme markkinoiden toimivuutta voisi lisätä malli, jota on sovellettu sähköverkkojen (sähkön siirron) ja sähkön tuotannon osalta. Toisin sanoen tietyn alueen mobiiliverkosta vastaavalla toimijalla olisi velvoite tarjota verkkoaan kaikille mobiilioperaattoreille kilpailukykyiseen hintaan ja siten että palvelujen käyttäjillä on aito mahdollisuus valita palvelun toimittajaksi mikä tahansa operaattori.

Myös luonnoksessa esitetty malli avoimen verkon periaatteesta on kannatettava vaihtoehto. Avoimissa valokuituverkoissa verkon rakennuttaja ja omistaja ei toimi itse vähittäismarkkinoilla. Verkoston rakentamista voisi vauhdittaa alueellinen kilpailuttaminen ja sopivan muotoinen public-private malli.

Tutkimuksen ja innovaatioiden tukeminen

Hallituksen tavoitteena on, että 35 miljardin euron julkisista hankinnoista suunnataan 5 prosenttia innovatiivisiin hankintoihin. Innovatiivisiin hankintoihin ja innovatiiviseen toimittajayhteistyöhön kannustaminen ja ohjaaminen on kannatettava periaatteellinen tavoite. Käytännössä tämä ei

kuitenkaan täysin toteudu ennen kuin hankintoja toteuttavien tahojen prosesseihin, tavoitteisiin ja mittareihin on saatu jalkautettua innovatiivisten hankintojen parhaat käytännöt.

Suomen Osto- ja Logistiikkayhdistys LOGY ry:n keskeisenä toiminta-alueena on organisaatioiden hankintatoimen parhaisiin käytäntöihin ja osaamiseen liittyvän tietämyksen levittäminen.

Näemme, että hankintatoimen koulutuksen merkitystä ja tärkeyttä tulisi korostaa näkyvämpään ja vahvempaan rooliin osana koulutusjärjestelmämme kehitystä.

Muuta huomioitavaa

Digitaalisen infrastruktuurin strategia on kokonaisuudessaan mielestämme hyvin laadittu. Toteutuksen kannalta kriittistä tulee olemaan ohjausmekanismien ja rahoitusmallien synnyttäminen riittävän muutosnopeuden aikaansaamiseksi. Teknologista osaamista Suomessa on. Aihealue on strategisesti erittäin tärkeä Suomen tulevaisuuden kannalta.

Henttinen Markku
Suomen Osto- ja Logistiikkayhdistys LOGY ry